

GODIŠNJI IZVJEŠTAJ ZA 2024. GODINU

„Izgradnja kapaciteta VII“

podržano od Trag/Oak fondacije

Projektni cilj: Izgradnja kapaciteta organizacije kako u oblasti nasilja u porodici na nivou cijele BiH tako i u oblasti ekonomskog osnaživanja žena iz skupine ranjivih kategorija i preduzetnica na nivou izrazito nerazvijene regije Istočne Hercegovine.

R.1. Izrađena desktop aplikacije jedinstvenog registra i baze podataka za do sada ukupno 17 specijalizovanih organizacija, širom BiH pružaoca usluga, za registrovanje i prikupljanje podataka o nasilju u porodici. Nakon dvodnevne radionice u Trebinju na kojoj je taksativno pobrojano šta sve treba da aplikacija obuhvati, mi smo izradili radnu verziju upitnika za desktop aplikaciju kao i koje sve podatke trebamo da prikupljamo i za šta treba da imamo filtere (izvještaje na osnovu unosa nekog podatka prikupljenog od žrtve porodičnog nasilja). Ova radna verzija je prezentovana na online satanku kako bi mogli dobiti povratne informacije od ostalih organizacija, njihove sugestije, komentare i savjete. Paralelno s tim, kontaktirali smo organizacije koje pružaju direktnu podršku žrtvama porodičnog nasilja širom B&H i njih 6 novih uključili u ovu neformalnu mrežu za desktop aplikaciju: „Udruženje žena Derventa“, Udruženje „Snaga žene“ Tuzla, Fondacija „Krila nade“ Sarajevo, Udruženje „Forum žena“ Bratunac, Udruga „Pravi put“ Grude i Udruženje „Psihološko savjetovalište Slobodan um“ Trebinje. Takođe smo kupili laptop za našu organizaciju koji će se koristiti isključivo za ovu aplikaciju (u cilju sprečavanja hakovanja podataka, dolaska u dodir sa virusom isl.) kako bi je zaštitili kako od curenja podataka, tako i od uništavanja. Koleginica Branka Pejović Petković je izradila Sporazum o saradnji koji je trenutno u završnoj fazi potpisivanja jer se 16 primjeraka šalje od organizacije do organizacije na potpisivanje nakon čega naša organizacija proslijeđuje svima po jedan primjerak a 3 originala zadržava za sebe. Na ovaj način sada ćemo imati kvalitetnija istraživanja o ovoj pojavi jer 17 organizacija prikuplja iste indikatore. Takođe olakšava nam i izvještavanje jer jednim klikom možemo dobiti izvještaj po želejenim ili zbirnim parametrima.

Dobili smo vrlo pozitivne reakcije svih ostalih 12 organizacija a čak je i koordinatorica sigurne kuće u Banjaluci zamolila da preuzme ovu desktop aplikaciju i ako oni nisu potpisnici ovog Sporazuma i imaju svoju. Takođe su nam se pridružile još tri organizacije sa kojim smo potpisale Aneks Sporazuma: Udruženje za razvoj i edukaciju mladih „Siguran korak“ Bijeljina, Udruženje „Romska djevojka –Romani cej“ Prnjavor, Udruženje „Most“ Višegrad i „Glas žene“ Bihać.

Programeri su predložili redovno pohranjivanje podataka na eksterni disk radi bolje bezbjednosti i sigurnosti kod čuvanja od mogućih oštećenja.

R.2. Razvijen inovativni četvrti kanal komunikacije koji omogućava geografsku pokrivenost B&H između pružaoca usluga- CSOs i korisnika-žrtava porodičnog nasilja putem SOS aplikacije za pametne telephone. Tokom izvještajnog perioda izvršili smo ažuriranje obje aplikacije (ISO i Android) i pokrenuli rad ove neformalne mreže od 13 organizacija da pružaju podršku kroz ovu SOS aplikaciju. Ovo su organizacije koje čine ovu neformalnu mrežu uz našu organizaciju: Fondacija "Lara" Bijeljina, "Ženski interaktivni ruralni centar" Istočno Sarajevo, Udruženje žena "Maja" Kravica-Bratunac, "Građanska inicijativa Mostar", Udruženje žena "LI-Woman" Livno, Fondacija lokalne demokratije Sarajevo, "Udružene žene" Banja Luka,

“Žene sa Une” Bihać, "Centar za prava žena" Zenica, Udruženje socijalnih radnika SBK/KSB Travnik, Udruženje građana "Budućnost" Modriča i Udruženje građana "Vive Zene" Tuzla.

R.3. Najmanje 68 subjekata zaštite je dobilo nova znanja i vještine iz oblasti nasilja u porodici uključujući i o implementaciji novih zakona u RS koji regulišu tu oblast. Održali smo jednodnevnu obuku za pravosuđe gdje je učestvovalo 16 sudija i tužilaca iz RS i za 23 predstavnika CZSR iz cijele RS a na teme novog Porodičnog zakona RS, kao i jednu četverodnevnu obuku za policiju i CZSR iz Istočne hercegovine za njih 21 na temu Zakona o zaštiti od nasilja u porodici RS i novog Porodičnog zakona RS kako bi dobili nova znanja i vještine posebno u vezi procedura i saradnje kod smještaja žrtava u sigurne kuće.

R.4. Donešen Protokola multisektoralnog tima u borbi protiv nasilja u porodici za Nevesinje

R.5. i R.9. Žrtve porodičnog nasilja su osnažene da prijave nasilje u porodici i da izađu iz začaranog kruga nasilja putem dobijene psihosocijalne i ekonomske podrške kroz naša savjetovišta. Tokom 2024. Godine naša organizacija je kroz svoja dva savjetovišta pružila ukupno 376 usluga, uključujući:

Grupe smopomoći (58)

Osoba od povjerenja (5)

Psihosocijalna podrška (246)

Pravna podrška-posredovanje (11)

Podrška ekonomskom osnaživanju (49)

Medicinska podrška-posredovanje (3)

Finansijska pomoć (3)

Obezbeđivanje skloništa za žrtve nasilja-posredovanje (1)

R.6. Radi se na izgradnji sigurne kuće u Trebinju je dobio ozbiljniju notu jer je liderstvo preuzela UNWOMEN u BiH, koje su iznašle ozbiljnog donatora te njena izgradnja postaje izvjesna a i pokrenuto je čišćenje terena, u toku je i dobijanje građevinske dozvole.

R.7. Radi se na postizanju smoodrživosti PZ putem kušaonice i proizvodnog pogona

Tokom izvještajnog perioda, radilo se paralelno na uspostavljanju proizvodnog pogona kao i kušaonice. Za kušaonicu nabavljeno je: 8 setova stolova sa klupama, 3 drvene lage za sušenje smokava, 2 ručno rađene vitrine, kombinovani frižider i rashladnu vitrinu. Sva ova gore navedena oprema je stacionirana u selu Mesari, gdje će inače i da bude, kušaonica. Trenutno se uređuje sam prostor u Mesarima kako bi mogli pokrenuti njen rad jer smo uglavnom sve nabavili većih od nužnih i minimalnih stavki. Uređuje se prostor ispred kušaonice kao i sama kušaonica za primanje turista. Takođe sa Medicinskim fakultetom Univerziteta Banjaluka zadruga sprovodi istraživanje uticaja suhog lista smokve na ljudsko zdravlje i ekstrata od smokinog lista u farmaceutske svrhe. Što se tiče proizvodnog pogona nabavljena je industrijska mašina za mljevenje suhe smokve a trenutno je natječaj za proizvodnu liniju sa pakirnicom. Pronašli smo prostor u industrijskoj zoni Volujac (za početak dok ne iznađemo neku bolju opciju) cca 160 m² koja još posjeduje i hladnu komoru, a koji zahtjeva određenu adaptaciju za proizvodnju. Osmislili smo novi inovativni proizvod (ne samo u BiH već nama nije poznato da postoji bilo gdje) od suhog voća gdje je

osnova smokva a koji ćemo proizvoditi kao zdrave energetske voćni slatkiši (bez imalo vještačkog šećera). Ova proizvodnja treba da se pokrene krajem 2025. godine.

„Ženske organizacije – ujedinjene protiv nasilja u porodici u Bosni i Hercegovini“

podržano od Ministarstva inostranih poslova Kraljevine Nizozemske u sklopu MATRA programa

Sažetak ostvarenih rezultata u I projektnoj godini:

R.1. Ukupno 13 specijalizovanih organizacija, pružaoca usluga, širom BiH su prihvatile našu desktop aplikaciju za jedinstveni registrovanje i bazu podataka o nasilju u porodici i sa nama potpisale Sporazum o saradnji, kako bi u budućnosti podatke o žrtvi i nasilju unosili u ovu aplikaciju. Na ovaj način obezbjedićemo u budućnosti jednoobrazne podatke, odnosno indikatore što će omogućiti validne statistike a ujedno i olakšati organizacijama kod njihovog izvještavanja prema drugim subjektima (donatorima, vladinim i međunarodnim institucijama i organizacijama ali i građanima).

R.2. SOS aplikacija, kao četvrti inovativni kanal je dobila dobru vidljivost putem naljenica na 40.000 higijenskih uložaka koji su proizvodi društveno odgovorne kompanije Violeta doo Grude koja je tim putem objavila našu veb stranicu i QR kodove na kojim se mogu pruzeti SOS aplikacija kako za Android tako i za iPhone. Takođe, njena dodatna vidljivost je ostvarena i putem 18.000 letako koje smo podijelili širom B&H kako bi doprli do što većeg broja građana naše države, kako bi „udahnuli život“ ovoj aplikaciji odnosno njenoj upotrebi od strane žrtava. Efekte ove kampanje ćemo vidjeti tek u narednom periodu.

Da bi smo ostvarili ove rezultate, sproveli smo ove aktivnosti:

Održali smo prvu pres konferenciju 27.09.2023. u Maloj Sali Grada Trebinja gdje smo pred brojnim medijskim kućama predstavili projekat, njegove ciljeve kao i planirane rezultate. Na toj pres konferencije bile su ove medijske kuće: RTRS, ATV, Herceg TV, Radio Trebinje, brojni portali kao i predstavnici štampanih medija.

A.1.1. Dvodnevna radionica za izradu jedinstvenog registra i baze podataka održana je 30. i 31. Oktobra 2023. u Trebinju.

Na ovoj radionici učešće je uzelo 12 organizacija (uključujući i našu organizaciju) i to: Fondacija "Lara" Bijeljina, "Ženski interaktivni ruralni centar" Istočno Sarajevo, Udruženje žena "Maja" Kravica-Bratunac, "Građanska inicijativa Mostar", Udruženje žena "LI-Woman" Livno, Fondacija lokalne demokratije Sarajevo, "Udružene žene" Banja Luka, "Žene sa Une" Bihać, "Centar za prava žena" Zenica, Udruženje socijalnih radnika SBK/KSB Travnik, dok kolegice iz Udruženje građana "Budućnost" Modriča i Udruženje građana "Vive Zene" Tuzla, nisu bile u mogućnosti da sudjeluju u tom vremenskom periodu. Koginice koje dolaze iz udaljenijih krajeva a pri tome nisu ni vozači ili nisu dobri vozači su tražile za mogućnost prisustva dvije osobe na radionici i ako je predviđeno učešće po jedne osobe. Tako da smo na radionici ukupno imali učešće 18 osoba umjesto planiranih 16 osoba ali smo uspjeli ne samo da se ukopimo u predviđeni budžet već i da ostvarimo uštedu.

Ispred Mreže SOS Vojvodine iz Srbije, učešće su uzele samo jedna predstavnica Biljana Stepanov (umjesto planirane dvije) koja je u potpunosti iznijela dvodnevnu radionicu i pomogla grupi da na osnovu prezentovanog njihovog primjera dobre prakse (Mreže SOS Vojvodima za područje Vojvodine, Srbija), prepozna svoje potrebe. Na radionici smo saznale od kolegica iz fondacije "Lara" da su one takođe pokrenule i dobile projekat za izradu slične aplikacije koja je namjenjena i prilagođena samo

organizacijama koje imaju sigurne kuće u B&H. Da ne bi došli u situaciju da se projekat duplira, ponudili smo koleginicama koje imaju sigurnu kuću da dođe do sinergije između ova dva projekta što bi značilo obuhvatanje aplikacije u jednu, da se dodatno njihova doradi jer je dosta bila skromnija sa podacima i sasvim prilagođena samo organizacijama koje imaju sigurne kuće kako bi bila dostupna i nama ostalim. No, nakon duže prepiske, ipak su to kolegice odbile i odlučile da svako ima svoju aplikaciju jer je bilo besmisleno da oni popunjavaju duple aplikacije prilikom uzimanja podataka. Zbog toga smo odlučili da uvedemo umjesto 6 organizacija koje imaju sigurnu kuću a dio su naše mreže, prvobitno 6 a sa već 10 novih organizacija (dakle ukupno 17) koje takođe pružaju direktnu podršku žrtvama porodičnog nasilja u svojim lokalnim zajednicama a koje nemaju sigurne kuće. Takođe, smo pazile i na geografsku pokrivenost, kako bi imali podatke širom B&H.

A.1.2. Izrada i instaliranje jedinstvenog registra i baze podataka

Nakon dvodnevne radionice u Trebinju na kojoj je taksativno pobrojano šta sve treba da aplikacija obuhvati, mi smo izradili radnu verziju upitnika za desktop aplikaciju kao i koje sve podatke trebamo da prikupljamo i za šta treba da imamo filtere (izvještaje na osnovu unosa nekog podatka prikupljenog od žrtve porodičnog nasilja). Ova radna verzija je prezentovana na online satanku kako bi mogli dobiti povratne informacije od ostalih organizacija, njihove sugestije, komentare i savjete. Paralelno s tim, kontaktirali smo organizacije koje pružaju direktnu podršku žrtvama porodičnog nasilja širom B&H i njih 6 novih uključili u ovu neformalnu mrežu za desktop aplikaciju: „Udruženje žena Derventa“, Udruženje „Snaga žene“ Tuzla, Fondacija „Krila nade“ Sarajevo, Udruženje „Forum žena“ Bratunac, Udruga „Pravi put“ Grude i Udruženje „Psihološko savjetovalište Slobodan um“ Trebinje. Takođe smo kupili laptop za našu organizaciju koji će se koristiti isključivo za ovu aplikaciju (u cilju sprečavanja hakovanja podataka, dolaska u dodir sa virusom i sl.) kako bi je zaštitili kako od curenja podataka, tako i od uništavanja. Koleginica Branka Pejović Petković je izradila Sporazum o saradnji koji je trenutno u završnoj fazi potpisivanja jer se 16 primjeraka šalje od organizacije do organizacije na potpisivanje nakon čega naša organizacija proslijeđuje svima po jedan primjerak.

Tokom izvještajnog perioda održan je 20.08.2024. online sastanak neformalne mreže za desktop aplikaciju 13 organizacija sa programerima koji su finalnu aplikaciju prezentovali i proslijedili nam link za njeno preuzimanje. S obzirom da na taj datum nisu mogle sve organizacije da se odazovu i da je većina bila ne pripremljena (nisu sa sobom imali laptopove ili računare za aplikaciju i ako im je to bilo rečeno), programeri su predložili da se održi još jedan sastanak kako bi ipak svi imali priliku izravno da ih pitaju za nedoumice ili pomoć kod instaliranja aplikacije i ako nisu imali obavezu jer su već održali taj dogovoreni sastanak. Inače ovi programeri su nakon pribavljanja tri ponude bili najpovoljniji (mada smo morali da tražimo relokaciju sredstava za ovu budžetsku stavku jer su njihove usluge, i ako najjeftinije u odnosu na ostale dvije ponude/firme, bile skuplje od planiranih sredstava jer smo detaljnu specifikaciju proširili i u zahtjev za izradu aplikacije uključili stavke koje ranije nismo (kada smo pisali aplikaciju i formirali cijene usluga) a na osnovu preporuka i smjernica koje nam je dala predstavnik Mreža SOS Vojvodina iz Srbije. Dobili smo vrlo pozitivne reakcije svih ostalih 12 organizacija a čak je i koordinatorica sigurne kuće u Banjaluci zamolila da preuzme ovu desktop aplikaciju i ako oni nisu potpisnici ovog Sporazuma i imaju svoju.

Programeri su predložili redovno pohranjivanje podataka na eksterni disk radi bolje bezbjednosti i sigurnosti kod čuvanja od mogućih oštećenja.

A.2.1. Dvodnevna obuka za operatere iz 13 organizacija za pružanje usluga putem SOS aplikacije

Dvodnevna obuka je održana 29. i 30. jula u Trebinju za predstavnice 13 organizacija koje čine neformalnu mrežu SOS aplikacije a koje pružaju podršku žrtvama putem ove aplikacije. Na radionici u Trebinju učešće je uključujući našu organizaciju uzelo 10 organizacija. Za potrebe ove dvodnevne obuke, angažovali smo eksperte iz ove dvije tematske oblasti: "Zaštita ličnih podataka i online sigurnost prikupljenih podataka"-gospodin Olivije Zimonja, načelnik Odjeljenja za visokotehnoški kriminalitet MUP-a RS iz Banjaluke i "Kako pružiti psihološku podršku žrtvi putem online "čet" opcije"-psihoterapeutkinja gospođa Nurka Babović iz Zenice. Radionica je pokazala veliko interesovanje učesnica koje u eri digitalizacije i IT tehnologije nemaju adekvatna znanja za zaštitu podataka, posebno što svaka organizacija radi sa vrlo osjetljivim podacima. Iskazano je interesovanje grupe da naša organizacija u narednom period pokuša da iznađe sredstva za višednevnu obuku kako možemo zaštititi podatke koje pohranjujemo od raznih sajber napada, kako ih prepoznati i u slučaju da se desi kako reagovati, kome i na koji način prijaviti. Radionica je bila intenzivna i vodila se i izvan planirane agende jer je naprosto bilo jako puno pitanja na koje je gđin Zimonja odgovarao detaljno. I ovaj put imali smo pitanja od organizacija koje su udaljene za mogućnost dodatne osobe zbog vožnje jer sve druge linije sa Trebinjem su jako lose (nema vozova a autobuske linije su vrlo siromašne kako sa relacijama tako i sa opcijama za njihovu agazman) te su mnoge rute ne povezane. Umjesto planiranih 16 osoba, ukupno na radionici je bilo 17 osoba. I ako je bilo jedna osoba više, mi smo ponovo imali uštedu po ovoj budžetskoj stavci (korištenja hotelskih usluga).

A.2.2. Izrada zagovaračkog plana prema privatnom sektoru za kanalisanu kampanju namjenjenu samo ženama i djevojkama

Projektni tim je izradio Zagovarački plan akcije za distribuciju informativnih letaka. On je uključio mapiranje firmi u B&H koje prepoznajemo kao društveno odgovorne ili pak da su određene djelatnosti zgodne za distribuciju letaka. Prilikom mapiranja zadatak je bio da to budu firme koje su vidljive ženama (koje uglavnom posjećuju žene) kako bi informacije o ovoj aplikaciji ostale skrivene od muškaraca (s obzirom da su muškarci ti koji su uglavnom nasilnici a žene i djeca žrtve porodičnog nasilja). Tako da su prepoznate prodavnice second hand garderobe kao mjesta gdje se uglavnom posjećuju žene, zatim frizerski saloni za žene, kozmetičarske radnje, prodavnice odjeće Zara, DM, Violeta d.o.o zbog svojih higijenskih proizvoda.

A.2.3. Potpisan Ugovor/Sporazum sa društveno odgovornim preduzećem za implementaciju kampanje namjenjena ženama i djevojkama

Nakon izrade Zagovaračkog plana krenuli smo sa zagovaračkim aktivnostima kako bi pridobili nekog od mapiranih firmi/preduzeća. Rukovođeni činjenicom da su se najbolje pokazali sastanci "face to face" mi smo posjetili veliki broj firmi širom B&H kako bi im uživo prezentovali SOS aplikaciju kao i njenu bitnost tj da dopre informacija o njenom postojanju do što većeg broja ljudi. Shvatili smo da se trebamo fokusirati na firme čije je sjedište u Bosni i Hercegovini, jer ove druge bez obzira na raspoloženje osoba sa kojim obavljamo razgovor, dozvolu moraju da traže u inostranstvu a što se pokazalo uglavnom kao ne efikasno. No, ni firme kojim je sjedište u našoj zemlji nisu iskazale interesovanje i spremnost da podrže ovu akciju (npr. kao što je firma CM) za razliku od Violeta d.o.o. sa kojom smo sklopili sporazum.

Kontaktirali smo programere koji su nam radili aplikaciju kako bi dobili povratnu informaciju o cijeni ažuriranja aplikacije. I ako nemamo sa uštedama ukupno sredstava koliko je prvobitno bio njihov zahtjev ali su spremni da nam izađu u susret i da za izvrše ažuriranje obje aplikacije. Uz to su nam predložili da SOS aplikaciju skinemo iz googl prodavnice jer na taj način zbog pravila Androida i iPhona, aplikaciju mogu da preuzmu samo oni korisnici pametnih telefona koji su kod podešavanja zemlje stavili da je to Bosna i Hercegovina. No, problem je što zbog raznih olakšica (npr. načina online plaćanja i dr.) građani/korisnici

svoje telephone uglavnom podešavaju na druge zemlje a najmanje na B&H. To je inače I bio razlog što smo primjetili da veliki broj ljudi ne može da preuzme aplikaciju na svoj telefon (mi smo smatrali da je u pitanju neka greška na aplikaciji dok nismo otkrili uzrok). Na taj način što ćemo link aplikacije staviti na našu veb stranicu odakle se može direktno preuzeti (taj link smo poslali I svim ostalim partnerskim organizacijama, njima 12 da i one to isto postave na svoje veb stranice zajedno sa obnovljenim upustvom za preuzimanje aplikacije) i na taj način nema ograničenja odnosno svako može sa BH brojem da preuzme aplikaciju, pa čak i sa brojevima iz inostranstva. U tim slučajevima jedni problem je kod korištenja taster panika jer ne može da se poziva broj SOS telefona (u koliko ga je organizacija stavila za poziv u hitnim slučajevima). Tako da smo sada SOS aplikaciju napravili dostupnom bukvalno svima u Bosni I Hercegovini, kako onim u gradu tao I onim u selu kao I na svim područjima/geografsa pokrivenost tj. gdje dosežu naši mobilni operateri. Takođe, su nam rekli da je Android pooštri mjere I zahtjeve za aplikacije koje se dijele preko njega te zahtjeva česta ažuriranja I u našem slučaju to bi značilo praktično pa oizradu potpuno nove aplikacije kako bi mogli uskladiti se sa njihovim zahtjevima. S tim da osim što bi morali plattiti gotovo punu cijenu kao da nam rade novu aplikaciju, nema pravila za koliko će i ta nova aplikacija ponovo trebati promjene kako bi pratila zahtjeve Androida. Iz tih razloga čekanja finalizacije ažuriranja SOS aplikacije nismo podjelili informativne letake I ako smo ih izradili. Shvatili smo da je najbolje da ih podjelimo preko ženskih frizerskih salona, preko prodavnica sa ženskom i polovnom garadrobom kao i preko kozmetičkih radnji jer sa nekim firmama još uvijek nismo uspjeli da stupimo u kontakt sa osobama koje donose odluke po tom pitanju (npr. sa Zalom, sa DM, sa BEST trgovačkim lancem) i čekamo njihov odgovor.

Smatramo da smo kroz ovaj izvještajni period postigli više nego smo planirali odnosno da smo ostvarili kvalitetnije rezultate na koje smo ponosni, prvenstveno na izuzetno dobro osmišljenu I korisnu desktop aplikaciju sa jedinstvenim registrom i bazom podataka koja će omogućiti dobro izvještavanje organizacijama I olakšati njihov rada a kod prikupljanaj podataka imaćemo iste indikatore te I mogućnost tačnijih stataistika. Takođe smo bogatiji za partnerstvo sa novih 6 organizacija sa kojima do sada neismo imali partnersku saradnju.

„Podrška žrtvama RZN u izrazito nerazvijenoj regiji Istočnoj Hercegovini“

podržano od Kvinna till Kvinna

Projektni cilj je doprinos ekonomskom osnaživanju žena žrtava RZN kao i priprema subjekata zaštite (policije i Centara za socijalni rad) za saradnju sa sigurnom kućom u Istočnoj Hercegovini koju će voditi namjenski formirana organizacija za te potrebe "Sigurna kuća Trebinje"

Dakle, iz dijela postojećeg članstva fondacije "Ženski centar" Trebinje formiraće se nova organizacija "Sigurna kuća Trebinje" koja će da upravlja sigurnom kućom u Trebinju. Ova sigurna kuća je u fazi pripreme za izgradnju i uz dugogodišnji napor naše organizacije, Grada Trebinja i UN WOMEN B&H prikupljaju se nedostajuća sredstva (dio je već prikupljen) za njenu izgradnju. Samim tim potrebno je pripremiti kako rukovodstvo nove organizacije tako i subjekte zaštite o njihovim ulogama u funkcionisanju ovog vida podrške. Prema Zakonu o zaštiti od nasilja u porodici u RS, policija I Centri za socijalni rad su ti koji odlučuju ko I koliko treba da bude smješten u sigurnu kuću. Oni donose rješenja o smještaju te samim tim je jako važno da razumiju nasilje u porodici i potrebu da žrtva bude smještena što duže kako bi uz pomoć psihoterapije u sigurnoj kući imala vremena da preradi tramu i da dovoljno osnažena da preuzme svoj život u soje ruke, izađe iz nje!

Dugoročni uticaj je: Žrtve GBV su osnažene i preuzimaju svoj život u svoje ruke uključujući i izlazak iz nasililnih zajednica u Istočnoj Hercegovini.

Ishodi/rezultati

Ishod 1: Doprinos povećanju vještina i znanja policije i Centara za socijalni rad kao i buduće koordinatorice sigurne kuće u dijelu obaveza i međusobne saradnje kod smještaja žrtava RZN u sigurnu kuću u Istočnoj Hercegovini.

Rezultat 1.1 : Dvadeset subjekata zaštite, po jedan predstavnik CZSR iz 5 opština i dvoje iz Trebinja i po dva predstavnika policije iz 5 opština a iz Trebinja 3 policajca/inspektora, su dobili specijalizovana znanja i vještine potrebne za smještaj žrtava GBV i za saradnju sa sigurnom kućom u Trebinju.

Rezultat 1.2: Predstavnica planirane namjenske organizacije "Sigurna kuća Trebinje" koja će se registrovati za vođenje sigurne kuće je dobila nova znanja i vještine potrebne za razvijanje međusobne saradnje između sigurne kuće i subjekata zaštite u cilju pružanja podrške i zaštite žrtvama RZN.

Sprovedene aktivnosti tokom izvještajnog perioda:

Tokom projektnog perioda naša organizacija je organizovala u Neumu četverodnevnu obuku za predstavnike Centara za socijalni rad i policije sa područja Istočne Hercegovine s jedne strane i naše organizacije i sa predstavnicom buduće nove organizacije ("Sigurna kuća Trebinje" koja će voditi buduću sigurnu kuću. S obzirom da će ona biti regionalnog karaktera, sa ovom obukom željeli smo približiti predstavnicima policijske i socijalnim radnicima model buduće saradnje (između sigurne kuće, policije i Centara za socijalni rad) kako bi smo doprinjeli izgradnji dobrog modela i međusobnog uvažavanja a u najboljem interesu samih žrtava porodičnog nasilja. Takođe smo imali i naknadne susrete sa njima kako bi smo nastavili sa monitoringom i razvojem međusobne saradnje-multidisciplinarnog pristupa suzbijanju nasilja u porodici. U tom periodu, direktno smo pružali psiho-socijalnu podršku kao i podršku kroz savjetovalište za ekonomsko osnaživanje žena. Zahvaljujući podršci za njihovo ekonomsko osnaživanje njih 7 je ostvarilo samouposlenje a njih 5 kroz uposlenje.

Pomoć im je potrebna u oblastima računovodstva, upravljanja poslovanjem i marketinga. Stoga planiramo angažovati agenciju i eksperta koji će im pružiti intenzivnu individualnu obuku, posvećujući po pet sati svakoj od sedam žena, kako bi stekle ova nova znanja.

Kako se naš rad zasniva na osnovu povratnih informacija sa terena odnosno na osnovu razgovora sa samim žrtvama, nama je jako važno imati od njih povratne informacije o efektima naše podrške njima. Takođe trebamo i povratne informacije o onim problemima koje do sada nisu riješene, odnosno o njihovim potrebama jer na osnovu toga mi kreiramo naše aktivnosti.

U konsultaciji sa projektnim timom, zaključili smo da bi, uz vašu saglasnost, najkorisnija upotreba preostalih sredstava bila njihovo preusmjerenje na novu budžetsku stavku vezanu za naše savjetovalište za žene iz ranjivih kategorija.

Naime, sedam žena iz istočne Hercegovine želi da aplicira za sredstva za samozapošljavanje, koja će uskoro biti dostupna putem javnog poziva Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede RS (su-finansirano od strane FAO i UN WOMEN). Naše savjetovalište im je pomoglo da prepoznaju svoje lične

kompetencije i pomoći će im u izradi poslovnih planova, ali im je potrebna dodatna obuka i specifična znanja za vođenje svojih gazdinstava/malih biznisa.

Važno je naglasiti da naše korisnice dolaze iz ranjivih kategorija žena i da im je, pored naše, potrebna dodatna podrška kako bi bile osposobljene za samostalno preduzetništvo ili vođenje poljoprivrednog gazdinstva. Naše savjetovalište će nastaviti da im pruža podršku, a individualna obuka bi se održala u martu, direktno u njihovim lokalnim zajednicama (Trebinje, Nevesinje i Berkovići) za svih sedam žena.

Najnoviji presjek njihovog zadovoljstva sa našom podrškom je impresivan jer jedna žena je izjavila da zahvaljujući našoj podršci je uspjela da vrati svoje 3 djece koja su joj bila oteta ali i da dobije uposlenje i da sa svojom djecom započne sasvim nov život-život bez straha i nasilja.

U suštini nailazimo na odgovore da smo uticali na njihove živote i da smo im pomogli da izađu iz nasline zajednice, da kad ih je većina odbacila mi nismo već naprotiv da smo im bili ruka spasa.

- Lokalni forumi: Naša organizacija je u oktobru, novembru i decembru učestvovala na konsultativnim sastancima sa lokalnom samoupravom u dvije opštine kako bi se založila za snažniju zaštitu preživjelih od nasilja u porodici na lokalnom nivou, odnosno za usvajanje Protokola o multisektorskoj saradnji na suzbijanju nasilja u porodici što je inače i zakonska obaveza svake lokalne zajednice. Jedna Opština – Nevesinje je usvojila taj document na našu inicijativu dok druga Opština-Gacko zbog lokalnih izbora i promjene političke opcije, nije još uvijek usvojila naš prijedlog. Naime, mi smo bili izlobirali prethodnu strukturu lokalne zajednice ali zbog dolaska novih ljudi, sada opet moramo sve iz početka.

Tokom izvještajnog perioda imali smo sastanke sa predstavnicima policije i Centara za socijalni rad u svih 6 opština Istočne Hercegovine kako bi smo vršili monitoring i ujedno lobirali za poboljšanje položaja žrtava RZN.

- Nacionalni forumi: Naša organizacija je u oktobru imala sastanak sa predstavnicima CCI u vezi RZN i pravosuđa tj. njihove efikasnosti i rada. Mi smo ukazali da je trenutno najveći problem kod RZN nerad pravosudnih organa kao i blaga kaznena politika koja ide na štetu žrtava a u korist nasilnika. Naš prijedlog je bio da se uvede javni uvid u rad pravosuđa odnosno zadovoljstvo oštećenih sa njihovim radom, u vidu omogućavanja oštećenih da daju javne ocjene tj. njihov stepen zadovoljstva sa pruženom pravnom zaštitom koja bi bila dostupna javnom miješaju. I to na način što bi se ocjena davala imenom i prezimenom svakom tužiocu i sudiji koji je uključen bio u taj predmet. Na ovaj način sigurni smo da bi doprinjeli ne pritisku na pravosuđe već da odgovorno obavljaju posao za koji su jako dobro plaćeni a na žalost svjedoci smo da su njihove presude i rad daleko od toga.

„Zagovaranje i umrežavanje za doslijednu primjenu Porodičnog zakona RS i FBiH“

podržano od EIŽ i Evropske unije

Cilj je da pravosuđe i Centri za socijalni rad u Republici Srpskoj, ali i ženski NVO-i širom cijele BiH dobiju nova znanja za implementaciju novog Porodičnog zakona RS i Porodičnog zakona FBiH, kako bi ga adekvatno i u najboljem interesu djece, posebno kod nasilja u porodici, i primjenjivali.

Razultati su:

R.1. Najmanje 25 sudija i tužioca iz svih dijelova RS su promoteri adekvatnog tumačenja novog Porodičnog zakona RS, u skladu sa stavovima ženskog nevladinog sektora, unutar svojih institucija.

Usvajanjem novih znanja od relevantnih profesionalaca sa visokim autoritetom a koji uz to dijele senzibilitet i stavove sa ženskim nevladinim organizacijama po pitanju zaštite žrtava porodičnog nasilja, pravosudni organi u RS, tumače novi zakon na način kako to Zakon i omogućava kroz snažnu podršku očuvanju najboljih interesa djece kao i žena jer su oni najčešće žrtve u (van)bračnim zajednicama.

R.2. Svi Centri za socijalni rad i službe socijalne zaštite u RS, njih 66, koristi u svom radu Priručnik za tumačenje novog Porodičnog zakona RS, koji je urađen u najboljem interesu djece kao i žrtava porodičnog nasilja.

Usvajanjem novog znanja koje na ispravan način tumači implementaciju Porodičnog zakona koje definiše prava i obaveze socijalnih radnika kod uređenja i međusobni odnosi u (van)bračnoj zajednici kao i kod izlaska iz iste, putem priručnika, doprinosi se osposobljavanju stručnog kadra da koriste sve mehanizme koje im ovaj Zakon daje da zastupaju najbolje interese djece, kao i žena koje su najčešće žrtve pokušaja destabilizacije porodice od strane njihovih partnera sa akcentom na porodično nasilje.

R.3. Najmanje 25 socijalnih radnika iz različitih Opština/Gradova u RS su dobili nove vještine i znanja koristeći ih kao promoteri adekvatnog tumačenja novog Porodičnog zakona RS, u skladu sa stavovima ženskog nevladinog sektora, unutar svojih institucija.

Usvajanjem novih vještina i znanja, koje će dobiti od ekspertica koje su svoje bogato iskustvo u radu stekle kako radom u nevladinom sektoru tako i u institucijama te im je i pristup ciljnoj grupi olakšan i samim tim i prijemčiviji samoj grupi, socijalni radnici imaju više razumjevanja i senzibiliteta prema žrtvama porodičnog nasilja, dakle doprinosimo mijenjanju njihovih stavova.

R.4. Najmanje 13 ženskih organizacija iz FBiH i RS koje pružaju direktnu podršku žrtvama porodičnog nasilja, kreiraju dalje korake za monitoring implementacije Porodičnog zakona na svom području rada, širom BiH djelujući kao neformalna mreža.

Razmjenom iskustava u implementaciji Porodičnog zakona (primjeri dobre prakse i naučene lekcije) između ženskih organizacija iz cijele BiH, kao i edukacije o modelima monitoringa, i usaglašavanjem istog, kreiraćemo plan za monitoring njegove implementacije na terenu sa akcentom na pravosuđe i Centre za socijalni rad. Ova radionica će poslužiti za pripremu za planiranje zajedničkog nastupa prema nekom donatoru u perspektivi.

Tokom izvještajnog perioda sprovedene su ove aktivnosti:

A.1. Radionice za socijalne radnike iz RS

Tokom izvještajnog perioda organizovali smo dvodnevnu edukaciju u Neumu na koju smo pozvali 25 predstavnika Centara za socijalni rad širom Republike Srpske. Prilikom odabira Centara za socijalni rad kojima ćemo poslati pozivnicu, rukovodili smo se sa dva parametra za odabir onih kojima ćemo poslati

pozivnicu za učešće jer u Republici Srpskoj postoji ukuno 66 Centara za socijalni rad i službi za socijalni rad. Dakle, pazili smo na ravnomjernu geografsku pokrivenost cijele Republike Srpske kao i na to da u okviru svakog regiona pozovemo Centre za socijalni rad koji rade u većim Opštinama i iz svih gradova, jer je logično da što je veći broj stanovnika je i veći procenat nasilja u porodici odnosno da imaju više klijenata koji trebaju zaštitu kroz ovaj novi Porodični zakon Republike Srpske. I ako se nisu baš svi pozvani Centri za socijalni rad odazvali, iznenađeni smo bili interesovanjem onih koji su došli, posebno manjih Centara iz manjih sredina koji su nam istakli da im je ova edukacija bila od velikog značaja za njihov dalji rad. Neki od njih su tražili mogućnost da učestvuje po dvoje iz njihovih centara kako bi edukovali što veći broj svojih uposlenika. Tako da ukupno 14 Centara za socijalni rad uzelo učešće odnosno ukupno je učestvovalo 23 učesnika/ca (sa dva edukatora i koordinatorom ukupno 26 učesnika/ca). Iz ovih gradova/opština su učestvovali, ispred svojih institucija Centara za socijalni rad: Doboj, Šamac, Bijeljina, Bosanski brod, Prijedor, Prnjavor, Kozarska Dubica, Gacko, Nevesinje Istočna Ilidža, Istočno Novo Sarajevo, Pale, Foča i socijalna služba iz male opštine Berkovići. Edukatori su bili Dejan Pilipović ekspert za porodično pravo, inače Viši asistent na Pravnom fakultetu Univerziteta u Banjaluci na predmetu Porodično pravo i član Projektnog tima za izradu novog Porodičnog zakona Republike Srpske i Nurka Babović iz organizacije "Centar ženskih prava" Zenica a koja je dugo radila i u Centru za socijalni rad te je njeno dvojako iskustvo od velikog značaja (institucionalni rad kao psihologinja i rad u ženskom nevladinom sektoru kao psiho-terapeutkinja).

Nakon radionice od svih učesnika su prikupljene evaluacione ankete. Informacije sa fotografijama o održavanju radionice objavljene su na Facebook stranici Ženski Centar Trebinje.

A.2. Interaktivne radionice za ženske NVO-e iz cijele BiH

Interaktivna radionica za ženske NVO-e iz BiH, održana je online 24.12.2024. godine. Predavačice na pomenutoj radionici bila su Nurka Babović iz organizacije "Centar ženskih prava" Zenica i Ljiljana Čičković iz fondacije „Ženski centar“ Trebinje. Radionica je tekla dinamično i izazvala zainteresovanost učesnika. Razgovaralo se o dobrim stranama zakona, njihovim ograničenjima i manjkavostima, problemima implementacije sa kojima se u praksi susreću. Takođe, iznošena su mišljenja o najboljim načinima implementacije zakona.

U radionici je učestvovalo uz našu organizaciju, još 9 organizacija iz BiH: Udruženje „Dignitet“, Incijativa građana/ki Mostar, „Slobodan um“ Trebinje, Udruženje žena „Maja“, Udruženje za edukaciju i razvoj mladih „Siguran korak“, Udruženje građanki Ženski interaktivni ruralni cengtar, Udruženje žena Li-Women, Udruženje „Snaga žene“, Udruženje socijalnih radnika SBK/KSB.

Nakon radionice od svih učesnika su prikupljene evaluacione ankete. Informacije sa fotografijama o održavanju radionice objavljene su na Facebook stranici Ženski Centar Trebinje.

A.3. Radionica za tužioce i sudije iz RS

Radionica za tužioce i sudije iz RS, održana je online 04.03.2025. godine. Predavači na radionici su bili profesor dr Darko Radić redovni profesor na Pravnom fakultetu Univerziteta u Banja Luci i Predsjednik

radne grupe za izradu novog Porodičnog zakona i sudinica Osnovnog suda Banjaluka Draženka Kudra Milijević.

Profesor dr Rarko Radić govorio je o novitetima u Porodičnom zakonu i načinu implementacije dok je sudinica Milijević Kudra više se bazirala na primjenu zakona u praksi i najboljim načinima primjene istog.

Radionica je bila veoma korisna iz razloga što smo mogli da čujemo o izmjenama Porodičnog zakona i sa teorijskog i sa praktičnog aspekta.

Predavači su bili bazirani na segmente koji su vezani za zaštitu djece od svih oblika zlostavljanja od strane roditelja. Takođe, govorilo se dosta o novinama u Porodičnom zakonu vezanim za dodjelu starateljstva kao i situacijama brakorazvodnih parnica uslijed nasilja u porodici.

Značajna izmjena u zakonu je mogućnost dodjele podjeljenog starateljstva roditeljima.

Učenisi radionice su iznosili probleme sa kojima se susreću kroz praksu i razgovaralo se o najboljim načinima prevazilaženja istih.

Nakon radionice prikupljene su evaluacione ankete, gdje učesnici iznose da je tema veoma važna i da je radionica bila korisna za njihov dalji rad.

Učesnici radionice bili su: Osnovni sud Doboj, Osnovni sud Banjaluka, Osnovni sud Bijeljina, Osnovni sud Derventa, Osnovni sud Modriča, Osnovni sud Novi grad, Okružno javno tužilaštvo Banjaluka, Osnovni sud Šamac, Okružni sud Trebinje, Osnovni sud Trebinje, Osnovni sud Vlasenica, Osnovni sud Modriča.

U radionici iz nekih sudiva i tužilaštava imali smo više učesnika tako da smo imali učešće 12 institucija pravosuđa odnosno 16 učesnika/ca.

Fotografije sa radionice objavljene su na Facebook stranici Ženski Centar Trebinje.

„Fond briga o sebi“

podržano od Trag fondacije

Mi smo iskoristili Fond za brigu o sebi gdje smo nas 5 otišli u Austriju, u njihovo turističko selo Abtenau, u regiji Lammertal, u decemru mjesecu. To putovanje i obilazak u tih 5 dana austrijskih sela i Salzburga nam je poglo da napunimo baterije i da se potpuno opustimo i odmorimo. Zaista to je bilo jedno divno putovanje koje je našem timu pomoglo da se potpunosti odmori i da se i psihički i fizički “restartujemo”. Svi smo zaključili da nam je ovaj vid tim buildinga najbolji, gdje u stvari nemamo nikakve obaveze već samo druženje i što veći boravak u prirodi, posebno što radimo sa ovako teškim temama kao što je nasilje u porodici. Uživanje u prelijepim snježnim čarima Austrije, duge šetnje i njihova kuhinja bio je odličan izbor našeg boravka.

Smatramo da je ovo jedinstvena podrška za organizacije koju na žalost nijedan drugi donator ne omogućava a koja je izuzetno važna za organizacije ne samo kod pokušaja sprečavanja “pregorijevanja” već kod izgradnje odnosa u timu kao i podrške našoj revitalizaciji odnosno restartovanju koje nam pomaže da idemo dalje sa istom energijom kao i entuzijazmom u borbi protiv RZN koje crpi energiju i koje je svakako izazovno.

„Jačanje institucionalne podrške za okončanje rodno zasnovanog nasilja“ – faza II
podržano od Kvinna till Kvinna kroz partnerstvo sa Fondacija “Lara” Bijeljina

Tokom izvještajnog perioda naša organizacija je organizovala 6 sastanaka grupa samoopomoći za 8 osoba. Takođe su pružene 5 intervencije od strane osobe od povjerenja. Ženski centar je učestvovao na radvodnevnoj radionici sa pravosuem u Bijeljini.

“Kampanja za prikupljanje sredstava za izgradnju sigurne kuće”
podržano od GlobalGiving platforme

Tokom izvještajnog perioda nastavljena je kampanja prikupljanja sredstava putem ove platforme za izgradnju sigurne kuće u Trebinju.